

BANK OF GREECE
EUROSYSTEM

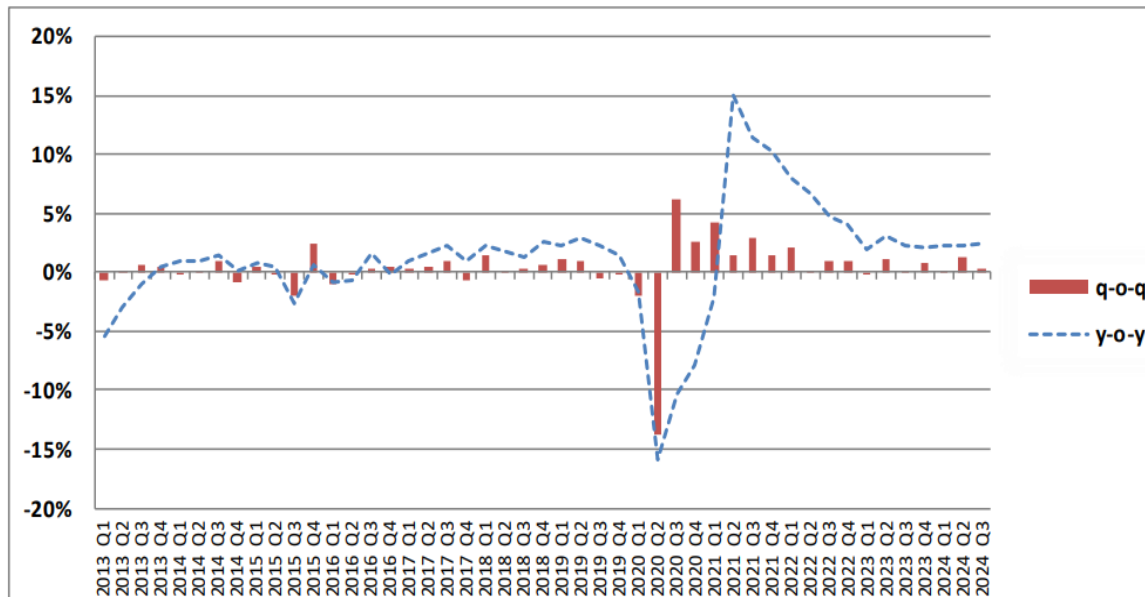
Ανθεκτικότητα της Ελληνικής Οικονομίας: Η συμβολή του Τουρισμού

Καθηγήτρια (UoL) Ελευθερία Κωστίκα
Επικεφαλής Γρ. Υποδιοικητή ΤτΕ

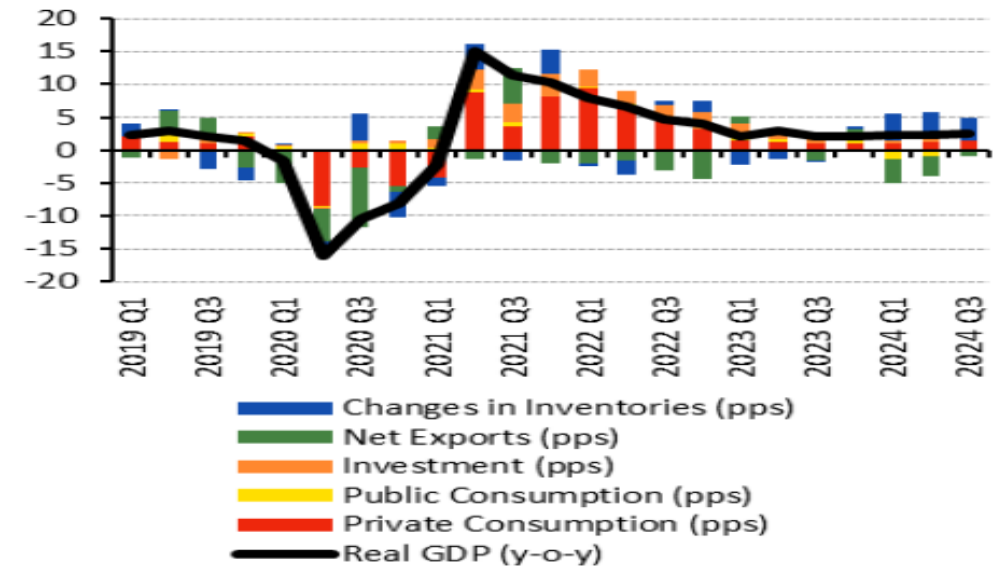
Αθήνα, 15 Μαρτίου 2025

Ρυθμός Ανάπτυξης

Gross Domestic Product in Volume Terms
Seasonally and calendar adjusted figures (at constant prices 2020)
Changes (%) by quarter (q-o-q) and year (y-o-y)
2013-2024

Real GDP growth decomposition
(percent contribution)

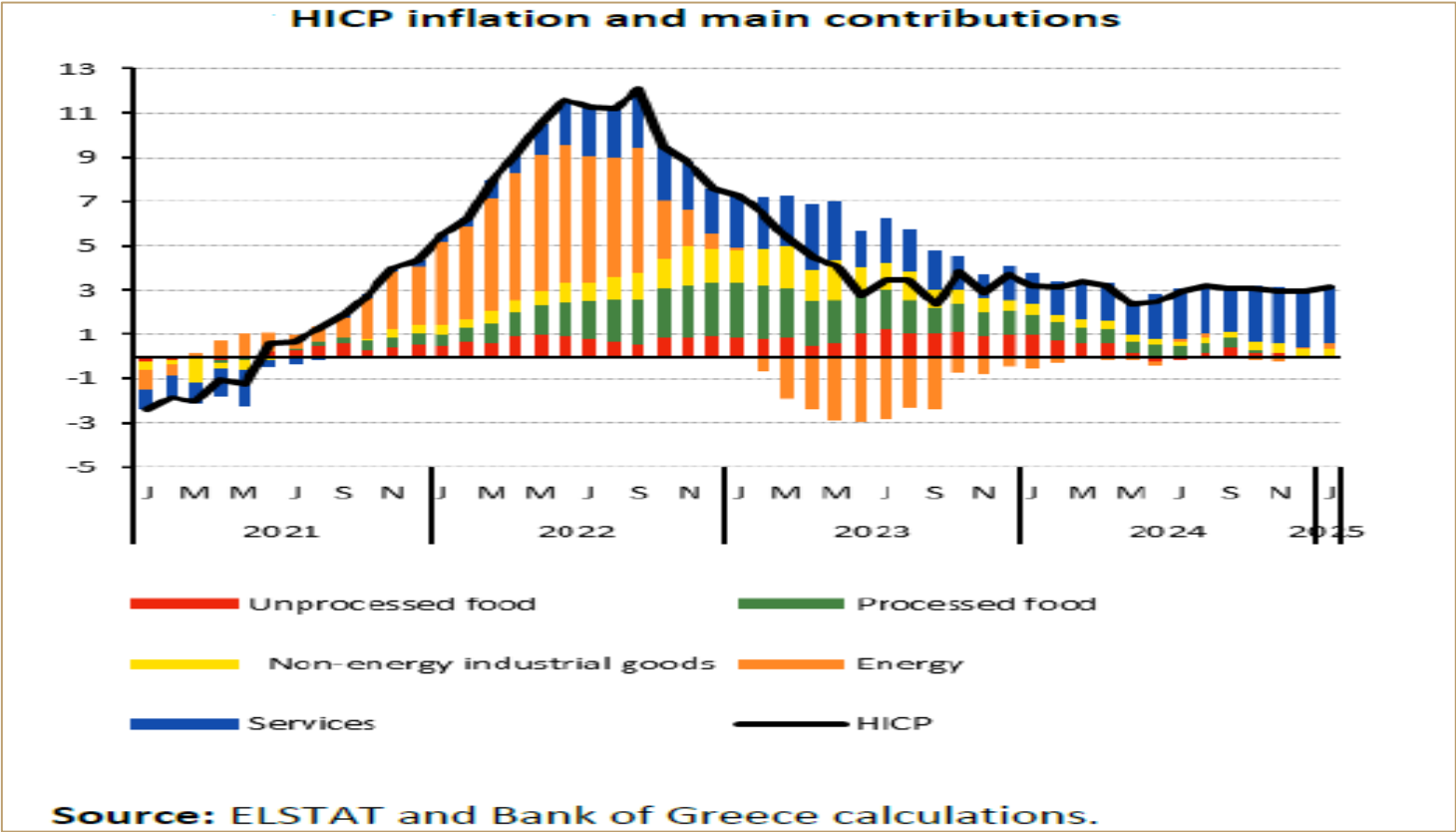
Source: ELSTAT, Quarterly National Accounts,
December 2024.

2019	2020	2021	2022	2023	Q1 2024	Q2 2024	Q3 2024	2024	2025 ^f
1.9%	-9.0%	8.4%	+5.6%	+2.0%	2.1%	2.3%	2.4%	+2.3%	+2.5%

Ελληνική Οικονομία: Ανθεκτικότητα εν μέσω αυξημένων εξωτερικών κινδύνων

BANK OF GREECE
EUROSYSTEM

2019	2020	2021	2022	2023	2024	February 2025
0.5	-1.3	0.6	9.3	4.2	3.0	3.0

Evolution of employment and unemployment

A. Unemployment rate (%) by month, January 2010 – 2024
(The values of the curve refer to January of each year)

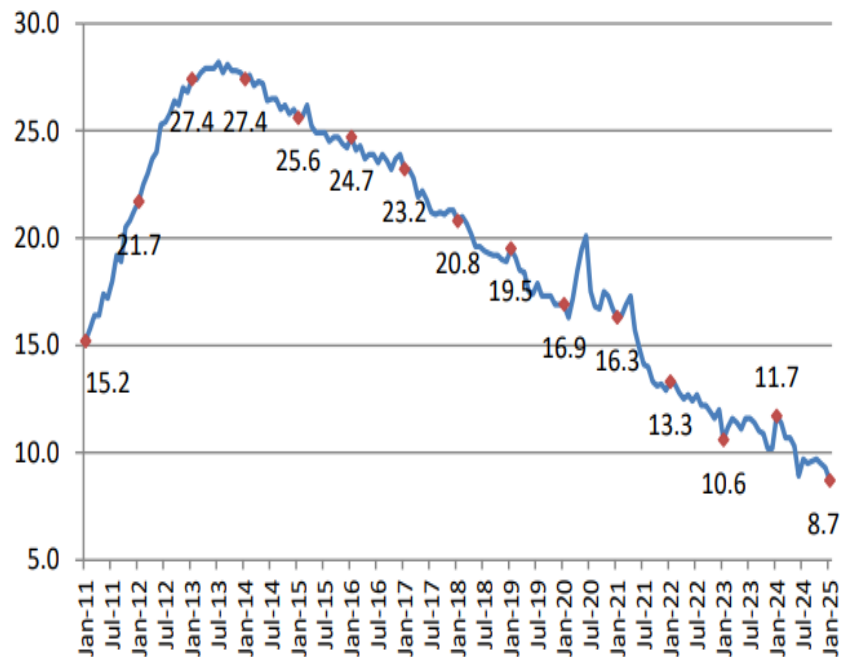

Table 1: Employed, unemployed, persons outside the labour force and unemployment rate (%),
January 2020 – 2025

	January					
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Employed	3,882,617	3,709,171	4,056,849	4,170,710	4,226,725	4,288,284
Unemployed	787,639	723,798	623,526	495,643	557,438	408,181
Persons outside the labour force	3,236,869	3,443,772	3,165,626	3,145,850	3,006,542	3,066,282
Unemployment Rate	16.9	16.3	13.3	10.6	11.7	8.7

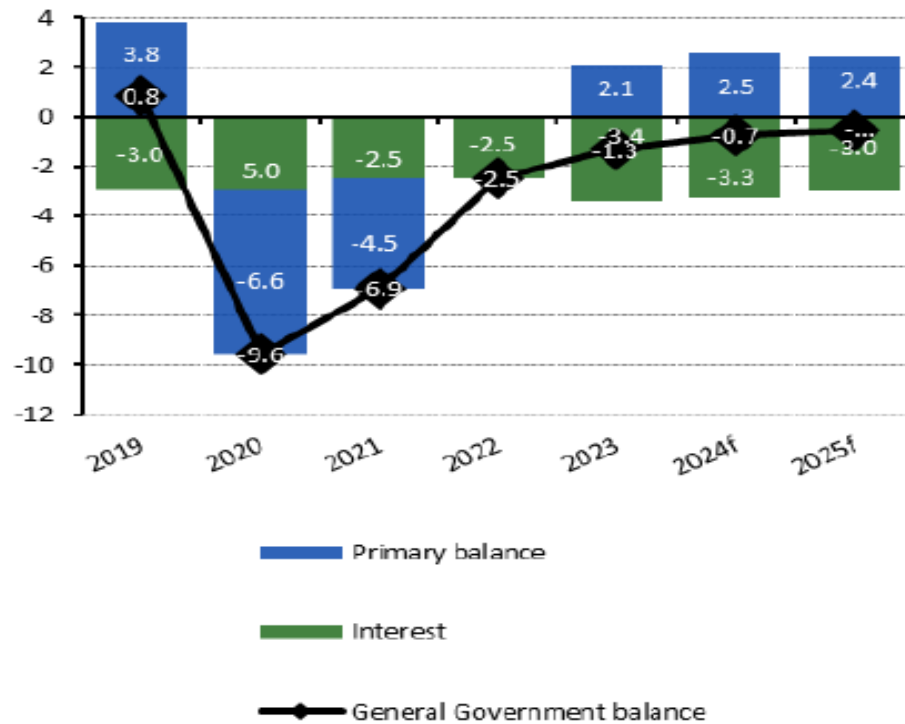
Ελληνική Οικονομία: Ανθεκτικότητα εν μέσω αυξημένων εξωτερικών κινδύνων

BANK OF GREECE

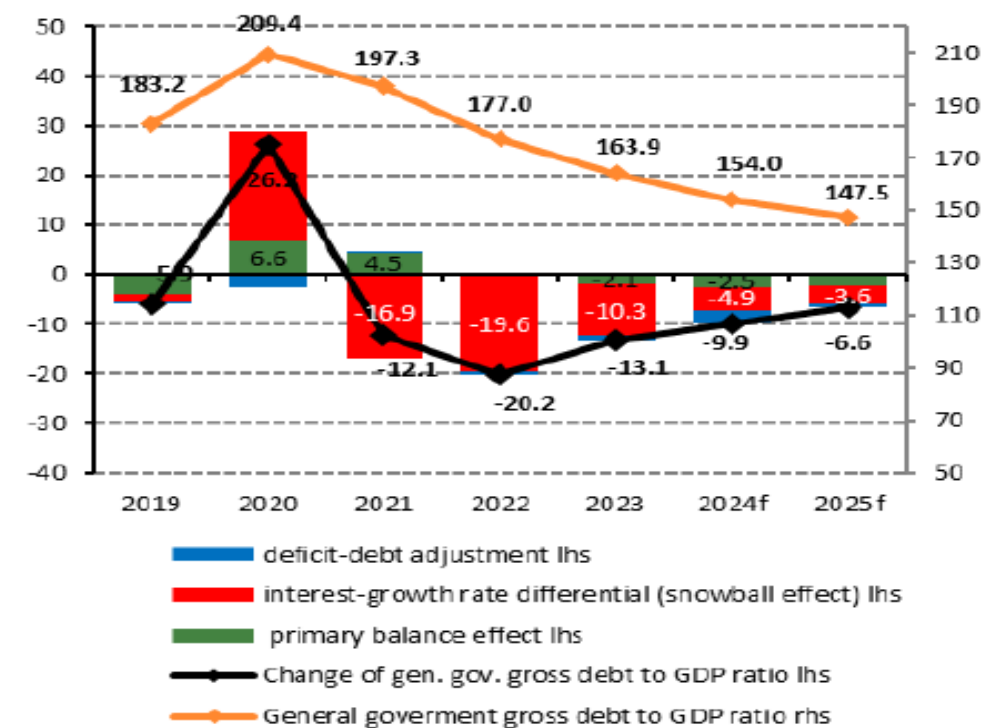
EUROSYSTEM

General Government deficit decomposition
(% of GDP)

Source: Ministry of Finance (2025 Budget), ELSTAT.

Gen. Government gross Debt to GDP ratio
decomposition (percentage points)

Source: Ministry of Finance (2025 Budget), ELSTAT.

Πίνακας 1. Συνολική Ακαθάριστη Προστιθέμενη αξία ανά Περιφέρεια (NUTS II)
(Σε τρέχουσες τιμές. Σε εκατ.€)

Περιφέρειες	2020	2021	2022*	Μεταβολή % 2021/2020	Μεταβολή % 2022/2021
Αττική	71.484	78.311	88.223	9,6%	12,7%
Βόρειο Αιγαίο	1.999	2.135	2.402	6,8%	12,5%
Νότιο Αιγαίο	4.378	4.968	5.842	13,5%	17,6%
Κρήτη	6.980	7.813	9.250	11,9%	18,4%
Ανατολική Μακεδονία,Θράκη	5.508	6.031	6.763	9,5%	12,1%
Κεντρική Μακεδονία	20.414	22.087	25.635	8,2%	16,1%
Δυτική Μακεδονία	3.093	3.317	3.776	7,3%	13,8%
Ήπειρος	3.045	3.284	3.660	7,9%	11,5%
Θεσσαλία	7.657	8.557	9.240	11,8%	8,0%
Ιόνια Νησιά	2.268	2.556	2.990	12,7%	17,0%
Δυτική Ελλάδα	6.499	6.997	8.066	7,7%	15,3%
Στερεά Ελλάδα	7.140	7.701	8.890	7,8%	15,4%
Πελοπόννησος	6.773	7.259	8.672	7,2%	19,5%
ΕΛΛΑΔΑ	147.236	161.015	183.409	9,4%	13,9%

*προσωρινά στοιχεία

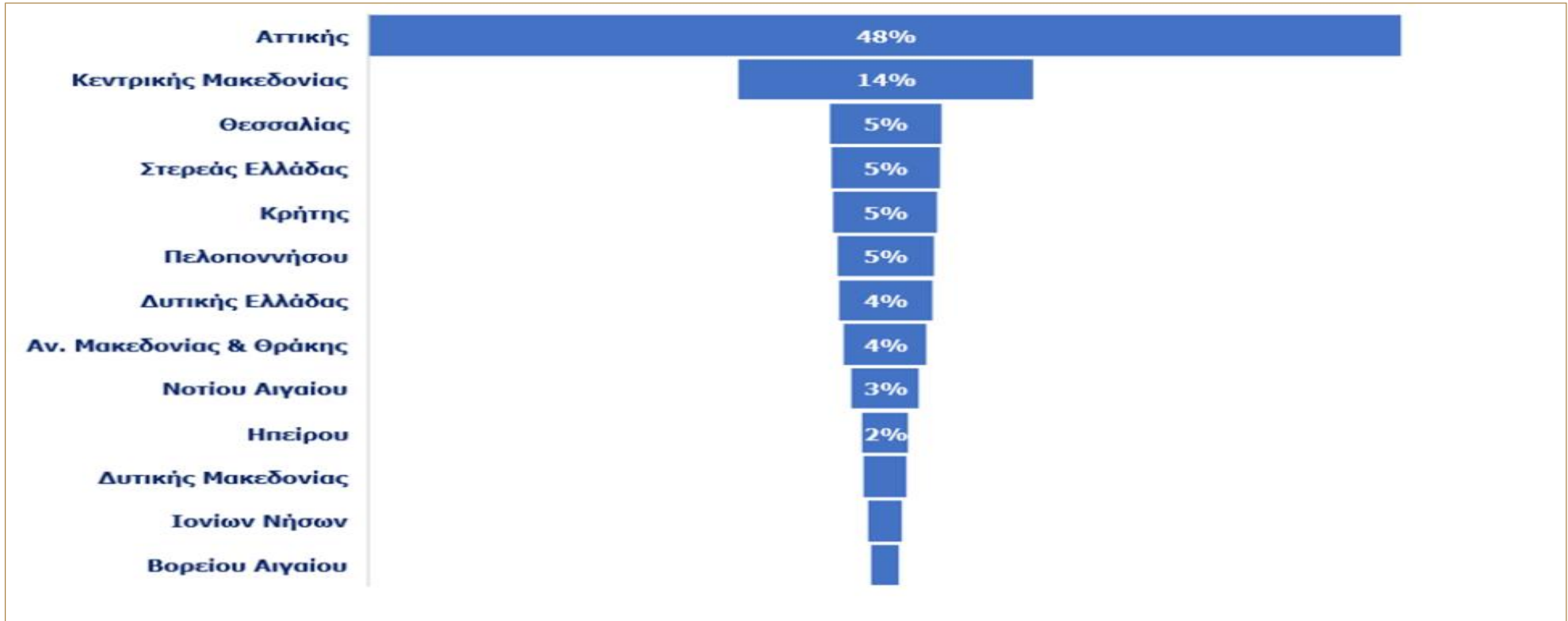
Πελοπόννησος: Οικονομικές εξελίξεις

BANK OF GREECE

EUROSYSTEM

Ποσοστιαία κατανομή του ΑΕΠ της Ελλάδας ανά Περιφέρεια

Η συμβολή του Τουρισμού στην Ελληνική Οικονομία

BANK OF GREECE
EUROSYSTEM

- **Από τη μεριά της ζήτησης** η άμεση συμβολή του τουρισμού στο ΑΕΠ της χώρας το 2023 ήταν της τάξης του **13,0%** ή € 28,5 δισ. αν συμπεριληφθούν οι δαπάνες για τις μεταφορές και μια εκτίμηση για τις τουριστικές επενδύσεις.
- **Από την πλευρά της προσφοράς**, το μερίδιο των αντιπροσωπευτικών για την τουριστική δραστηριότητα κλάδων των καταλυμάτων και των υπηρεσιών εστίασης στη συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία ανέρχεται στο **6,3%** κατά μέσο όρο, ενώ ενισχύεται περαιτέρω τα τελευταία χρόνια φθάνοντας στο **7,1%** το 2023.
- **Η συνολική συνεισφορά του Τουρισμού για το 2023** εκτιμάται στο **19,2% του ΑΕΠ** και στο **19,4% της απασχόλησης**, σύμφωνα με το Παγκόσμιο Συμβούλιο Τουρισμού και Ταξιδιών (WTTC).

Εκατ. €	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ταξιδιωτικές Εισπράξεις	18,179	4,319	10,503	17,676	20,594 (+16.5% γ-o-y)	21,702 (+5.4% γ-o-y)

Σε χιλιάδες	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Αφίξεις Τουριστών	31,348	7,375	14,705	27,836	36,083 (+20.8% γ-o-y)	35,951 (+9.8% γ-o-y)

Η συμβολή του Τουρισμού στην Ελληνική Οικονομία

Πόσο ελκυστική είναι η Ελλάδα ως τουριστικός προορισμός;

Τους επόμενους 12 μήνες, ποιες από τις παρακάτω χώρες, σκέφτεστε να επισκεφθείτε;

	ΗΠΑ
Μεξικό	22,1%
Καναδάς	21,0%
Μπαχάμες	18,0%
Ιταλία	17,4%
Άλλες χώρες Κ./Β. Αμερικής	17,0%
Ην. Βασίλειο	14,3%
Γαλλία	13,9%
Τζαμάικα	12,0%
Ισπανία	10,6%
Δομινικανή Δημοκρατία	9,7%
Ιαπωνία	9,0%
Γερμανία	8,8%
Ελλάδα	8,5%
Ιρλανδία	7,3%
Ελβετία	6,6%

	Κίνα
Σιγκαπούρη	22,3%
Ιαπωνία	19,2%
Ταϊλάνδη	18,5%
Αυστραλία	17,9%
Μαλδίβες	16,7%
Ν. Κορέα	16,3%
Νέα Ζηλανδία	15,8%
Μαλαισία	15,1%
Γαλλία	12,6%
ΗΠΑ	10,2%
Καναδάς	9,5%
Ιταλία	9,3%
Ην. Βασίλειο	8,6%
Ελβετία	8,5%
Γερμανία	7,8%

	Ινδία
Σιγκαπούρη	25,9%
ΗΠΑ	25,6%
Ταϊλάνδη	18,2%
ΗΑΕ	16,8%
Αυστραλία	16,6%
Ελβετία	15,5%
Καναδάς	14,9%
Ην. Βασίλειο	14,2%
Μαλδίβες	13,9%
Μαλαισία	13,6%
Ιαπωνία	13,1%
Γαλλία	11,7%
Ιταλία	11,5%
Νέα Ζηλανδία	11,4%
Γερμανία	10,3%

	Αυστραλία
Ιαπωνία	22,4%
Νέα Ζηλανδία	21,5%
Ην. Βασίλειο	17,7%
Ιταλία	16,9%
Ταϊλάνδη	15,9%
Σιγκαπούρη	14,6%
ΗΠΑ	14,6%
Ινδονησία	13,0%
Γαλλία	12,4%
Ελλάδα	9,5%
Βιετνάμ	9,4%
Γερμανία	9,4%
Ισπανία	9,0%
Ελβετία	8,2%
Μαλαισία	7,6%

Πηγή: GWI, Ενεξέργαση: INSETI Intelligence

Πελοπόννησος: Η συμβολή του Τουρισμού

Η συμβολή του Τουρισμού ανά περιφέρεια, 2023

BANK OF GREECE
EUROSYSTEM

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ (ΣΕ ΕΚΑΤ. €)

Περιφέρεια

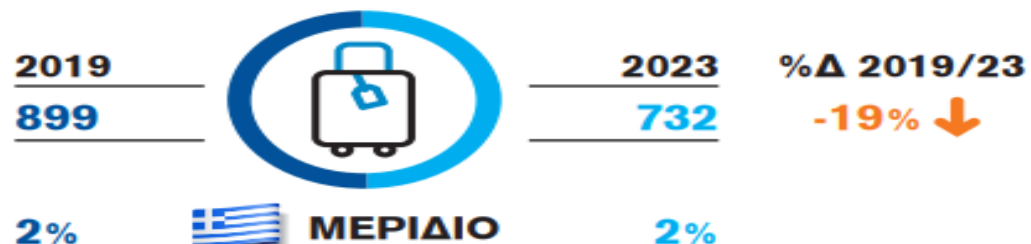
	2019	2023	%Δ 2019/23		2019	2023	%Δ 2019/23
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	575	471	-18% ↓	Αττική	3.387	5.473	62% ↑
Κεντρική Μακεδονία	2.940	2.189	-26% ↓	Δυτική Ελλάδα	336	304	-10% ↓
Δυτική Μακεδονία	99	73	-26% ↓	Πελοπόννησος	545	554	2% ↑
Ήπειρος	341	478	40% ↑	Κρήτη	4.705	7.510	60% ↑
Θεσσαλία	464	366	-21% ↓	Νότιο Αιγαίο	6.762	7.719	14% ↑
Ιόνια Νησιά	2.498	2.947	18% ↑	Βόρειο Αιγαίο	216	215	-1% ↓
Στερεά Ελλάδα	235	240	2% ↑	Σύνολο	23.103	28.539	24% ↑

Πελοπόννησος: Η συμβολή του Τουρισμού

BANK OF GREECE
EUROSYSTEM

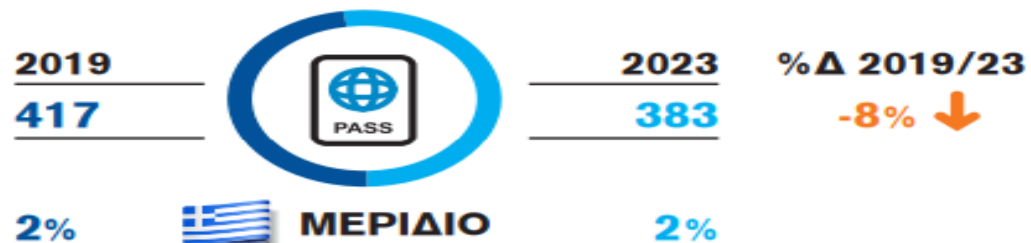
Επισκέψεις (σε χιλ.)

Μέση δαπάνη ανά διανυκτέρευση (σε €)

Δαπάνες εισερχόμενου τουρισμού (σε εκατ. €)

Μέση διάρκεια παραμονής (διανυκτερεύσεις)

Διανυκτερεύσεις (σε χιλ.)

Μέση δαπάνη ανά επίσκεψη (σε €)

Πελοπόννησος: Η συμβολή του Τουρισμού

BANK OF GREECE
EUROSYSTEM

Επισκέψεις στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια (σε χιλ.), 2019-2023

Περιφέρειες	2019	2022	2023	%Δ 2019-2023	%Δ 2022-2023
Αττικής	5.923	5.624	7.889	33%	40%
Νότιο Αιγαίο	6.893	6.696	6.961	1%	4%
Κεντρική Μακεδονία	6.761	5.568	6.566	-3%	18%
Κρήτη	5.288	5.114	5.522	4%	8%
Ιόνια Νησιά	3.048	3.176	3.378	11%	6%
Ήπειρος	1.033	1.083	1.712	66%	58%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	3.833	1.096	1.281	-67%	17%
Πελοπόννησος	899	891	732	-19%	-18%
Θεσσαλία	806	646	624	-23%	-3%
Δυτική Ελλάδα	817	582	564	-31%	-3%
Στερεά Ελλάδα	679	521	494	-27%	-5%
Βόρειο Αιγαίο	359	196	207	-42%	6%
Δυτική Μακεδονία	304	174	206	-32%	18%
Ελλάδα	36.643	31.367	36.136	-1%	15%

Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE - Intelligence

Πελοπόννησος: Η συμβολή του Τουρισμού

BANK OF GREECE
EUROSYSTEM

Διανυκτερεύσεις στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια (σε χιλ.), 2019-2023

Περιφέρειες	2019	2022	2023	%Δ 2019-2023	%Δ 2022-2023
Νότιο Αιγαίο	53.169	51.371	50.643	-5%	-1%
Κρήτη	43.256	41.891	45.837	6%	9%
Αττικής	34.028	35.135	44.348	30%	26%
Κεντρική Μακεδονία	40.808	33.926	32.272	-21%	-5%
Ιόνια Νησιά	23.744	24.026	26.915	13%	12%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	10.171	5.891	5.835	-43%	-1%
Πελοπόννησος	6.466	8.042	5.540	-14%	-31%
Ήπειρος	4.003	3.178	4.320	8%	36%
Θεσσαλία	4.889	4.436	4.077	-17%	-8%
Δυτική Ελλάδα	4.530	2.977	2.742	-39%	-8%
Στερεά Ελλάδα	2.978	2.962	2.454	-18%	-17%
Βόρειο Αιγαίο	2.902	2.144	2.037	-30%	-5%
Δυτική Μακεδονία	1.520	971	918	-40%	-5%
Ελλάδα	232.464	216.949	227.938	-2%	5%

Πηγή: ΤΤΕ - Επεξεργασία INSETE - Intelligence

Πελοπόννησος: Η συμβολή του Τουρισμού

BANK OF GREECE
EUROSYSTEM

Εισπράξεις στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια (σε εκατ. €), 2019-2023

Περιφέρειες	2019	2022	2023	%Δ 2019-2023	%Δ 2022-2023
Νότιο Αιγαίο	5.175	4.707	5.341	3%	13%
Κρήτη	3.601	3.661	5.196	44%	42%
Αττικής	2.592	2.849	3.787	46%	33%
Ιόνια Νησιά	1.911	2.608	2.039	7%	-22%
Κεντρική Μακεδονία	2.250	1.511	1.515	-33%	0%
Πελοπόννησος	417	453	383	-8%	-15%
Ήπειρος	261	260	330	26%	27%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	440	367	326	-26%	-11%
Θεσσαλία	355	231	253	-29%	10%
Δυτική Ελλάδα	257	221	210	-18%	-5%
Στερεά Ελλάδα	180	217	166	-8%	-23%
Βόρειο Αιγαίο	165	125	149	-10%	19%
Δυτική Μακεδονία	76	49	51	-33%	4%
Ελλάδα	17.680	17.257	19.746	12%	14%

Πηγή: ΤΤΕ - Επεξεργασία INSETE - Intelligence

Πελοπόννησος: Η συμβολή του Τουρισμού

Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη και ανά Περιφέρεια (σε €), 2019-2023

Περιφέρειες	2019	2022	2023	%Δ 2019-2023	%Δ 2022-2023
Κρήτη	681	716	941	38%	31%
Νότιο Αιγαίο	751	703	767	2%	9%
Βόρειο Αιγαίο	460	638	716	56%	12%
Ιόνια Νησιά	627	821	604	-4%	-26%
Πελοπόννησος	464	509	524	13%	3%
Αττικής	438	507	480	10%	-5%
Θεσσαλία	440	357	406	-8%	14%
Δυτική Ελλάδα	315	379	373	18%	-2%
Στερεά Ελλάδα	265	416	336	27%	-19%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	115	334	254	122%	-24%
Δυτική Μακεδονία	248	280	246	-1%	-12%
Κεντρική Μακεδονία	333	271	231	-31%	-15%
Ήπειρος	253	240	193	-24%	-20%
Ελλάδα	482	550	546	13%	-1%

Πηγή: ΤΤΕ - Επεξεργασία INSETE - Intelligence

Πελοπόννησος: Η συμβολή του Τουρισμού

BANK OF GREECE
EUROSYSTEM

Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση και ανά Περιφέρεια (σε €), 2019-2023

Περιφέρειες	2019	2022	2023	%Δ 2019-2023	%Δ 2022-2023
Κρήτη	83	87	113	36%	30%
Νότιο Αιγαίο	97	92	105	8%	15%
Αττικής	76	81	85	12%	5%
Δυτική Ελλάδα	57	74	77	35%	3%
Ήπειρος	65	82	77	17%	-7%
Ιόνια Νησιά	80	109	76	-6%	-30%
Βόρειο Αιγαίο	57	58	73	28%	25%
Πελοπόννησος	64	56	69	7%	23%
Στερεά Ελλάδα	60	73	68	12%	-8%
Θεσσαλία	73	52	62	-14%	19%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	43	62	56	29%	-10%
Δυτική Μακεδονία	50	50	55	11%	10%
Κεντρική Μακεδονία	55	45	47	-15%	5%
Ελλάδα	76	80	87	14%	9%

Πηγή: ΤΤΕ - Επεξεργασία INSETE - Intelligence

Πελοπόννησος: Η συμβολή του Τουρισμού

BANK OF GREECE
EUROSYSTEM

Αφίξεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Περιφέρεια Πελοποννήσου ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2019-2023

Ενότητα		2019	2022	2023	%Δ 2019-2023	%Δ 2022-2023
Αργολίδας	Αλλοδαποί	219.285	157.123	182.077	-17%	16%
	Ημεδαποί	224.334	197.098	227.216	1%	15%
Μεσσηνίας	Αλλοδαποί	150.798	120.389	141.858	-6%	18%
	Ημεδαποί	241.511	202.749	244.539	1%	21%
Κορινθίας	Αλλοδαποί	187.297	134.717	163.650	-13%	21%
	Ημεδαποί	163.984	154.483	179.253	9%	16%
Λακωνίας	Αλλοδαποί	87.005	79.497	91.928	6%	16%
	Ημεδαποί	141.500	137.709	160.578	13%	17%
Αρκαδίας	Αλλοδαποί	10.904	8.165	9.873	-9%	21%
	Ημεδαποί	66.123	60.804	70.472	7%	16%
Σύνολο	Αλλοδαποί	655.289	499.891	589.386	-10%	18%
	Ημεδαποί	837.452	752.843	882.058	5%	17%
Σύνολο Περιφέρειας		1.492.741	1.252.734	1.471.444	-1%	17%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Πελοπόννησος: Η συμβολή του Τουρισμού

BANK OF GREECE
EUROSYSTEM

Δείκτες ποιότητας ξενοδοχείων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Περιφέρεια	2019	2023
Ήπειρος	91,0%	90,8%
Κυκλάδες	90,5%	90,3%
Δυτική Μακεδονία	Μ.Δ.	90,0%
Πελοπόννησος	86,2%	88,3%
Κεντρική Μακεδονία	86,9%	87,0%
Κρήτη	87,1%	86,8%
Στερεά Ελλάδα	85,8%	86,8%
Θεσσαλία	87,0%	86,8%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	86,7%	86,4%
Βόρειο Αιγαίο	87,1%	86,1%
Δωδεκάνησα	86,4%	85,0%
Ιόνια Νησιά	85,3%	84,3%
Αττική	85,9%	83,8%
Δυτική Ελλάδα	Μ.Δ.	83,7%
GRI	87,1%	86,6%

Πηγή: Review Pro - Επεξεργασία INSETTE Intelligence

- Ο Γενικός Δείκτης Ικανοποίησης (GRI) των πελατών ξενοδοχείων στην Περιφέρεια Πελοποννήσου σημείωσε βελτίωση την περίοδο 2019-2023 (από 86,2% το 2019 σε 88,3% το 2023).
- Αξιοσημείωτο για την Περιφέρεια Πελοποννήσου είναι ότι το 2023 καταγράφει το 4^ο υψηλότερο επίπεδο ικανοποίησης από όλες τις εξεταζόμενες Περιφέρειες.

Πελοπόννησος: Η συμβολή του Τουρισμού

BANK OF GREECE
EUROSYSTEM

ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Αναλογία (%) στο ΑΕΠ της Περιφέρειας - Συνοδική Τουριστική Δαπάνη (σε εκατ. €)

Διαρθρωτικές αδυναμίες

- **Έντονη εποχικότητα:** Η τουριστική ζήτηση στην Ελλάδα εμφανίζει έντονη εποχικότητα, με το 55% των αφίξεων να καταγράφεται το γ' τρίμηνο και το 25% το β' τρίμηνο κάθε έτους. Έτσι, περίπου το 80% της τουριστικής κίνησης πραγματοποιείται τους θερινούς μήνες, ακολουθώντας το στερεότυπο της Ελλάδας ως προορισμού για θαλάσσιες διακοπές.
- **Συγκέντρωση σε συγκεκριμένες περιοχές:** Η ζήτηση για το τουριστικό προϊόν της Ελλάδος συγκεντρώνεται σε τέσσερις περιφέρειες: στα νησιά του Νοτίου Αιγαίου, στην Κρήτη, στην Αττική και στα νησιά του Ιονίου. Αυτές οι περιοχές συγκεντρώνουν πάνω από το 75% των συνολικών εσόδων και το 60% των αφίξεων, με τα ποσοστά να αυξάνονται διαχρονικά, φθάνοντας στο 83% των εσόδων και στο 66% των αφίξεων το 2023.
- **Απευθύνεται κυρίως σε επιλεγμένες ευρωπαϊκές αγορές:** Η ζήτηση για το ελληνικό τουριστικό προϊόν προέρχεται κυρίως από την Ευρώπη, με το μερίδιο των τουριστών από την Ευρωπαϊκή Ένωση να αυξάνεται από 43,2% το 2013 σε 54,4% το 2023. Οι κύριες αγορές προέλευσης επισκεπτών είναι η Γαλλία, η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιταλία, με το μερίδιό τους να αυξάνεται από 33% το 2013 σε 40% το 2023.

Πελοπόννησος: Πολιτικές Ενδυνάμωσης Τουρισμού

BANK OF GREECE

EUROSYSTEM

Εδραιωμένα / ιδιαίτερα ανεπτυγμένα	Δυνατότητα ανάπτυξης / ανάδειξης σε εδραιωμένα / ιδιαίτερα ανεπτυγμένα	Υφιστάμενα ή προς ανάπτυξη υποστηρικτικά / δευτερεύοντα
 Πολιτιστικός & Θρησκευτικός Τουρισμός	 Sun & Beach	 Ναυτικός Τουρισμός (κρουαζιέρα)
	 Ναυτικός Τουρισμός (yachting)	 City Break
	 MICE	
	 Αγροτουρισμός	
	 Οικοτουρισμός	
	 Αθλητικός Τουρισμός	
	 Γαστρονομικός Τουρισμός	
	 Τουρισμός Ευεξίας	

Πολιτικές Ενδυνάμωσης

- 1) Για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου:** τη δημιουργία διαφοροποιημένων τουριστικών προϊόντων που θα επικεντρώνονται σε εναλλακτικές μορφές τουρισμού, όπως ο χειμερινός, ο πολιτιστικός, ο θρησκευτικός, ο ιατρικός, ο εκπαιδευτικός, ο συνεδριακός και ο τουρισμός ευεξίας.
- 2) Για την γεωγραφική διαφοροποίηση του προϊόντος:** την ανάδειξη νέων προορισμών, με βάση τα συγκριτικά πλεονεκτήματα των λιγότερο προβεβλημένων περιοχών, δίνοντας έμφαση και σε πολιτιστικά χαρακτηριστικά.
- 3) Για το άνοιγμα σε νέες αγορές:** την υιοθέτηση στοχευμένων πολιτικών μάρκετινγκ, προκειμένου να προσεγγιστούν οι αγορές με εξειδικευμένες διαφημιστικές καμπάνιες. Στο πλαίσιο αυτό, σημαντική θεωρείται η προσέλκυση ταξιδιωτών με υψηλότερο εισοδηματικό προφίλ μέσω της διείσδυσης σε χώρες με υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης.

BANK OF GREECE
EUROSYSTEM

Ευχαριστώ πολύ!

ekostika@bankofgreece.gr

Καθηγήτρια (UoL) Ελευθερία Κωστίκα
Επικεφαλής Γρ. Υποδιοικητή ΤτΕ